

TWEDE GENERATIES PINKSE IN GESPREK OVER DUURZAAM GEDRAG

Corvee of tweede

Moet duurzaamheid worden afgedwongen door schade en schande of kunnen onderwijs en opvoeding haar tot een tweede natuur maken? Een vraag die we bij uitstek aan Pierre Pinkse en zijn zoon Jonatan kunnen voorleggen. Pierre is directeur van het Thomas a Kempis College en behoort tot de 'wereldverbeterende' babyboomgeneratie. Jonatan is oud-leerling van het Thomas a Kempis College en onderzoeker bedrijfseconomie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Hij hoopt binnenkort te promoveren op het onderwerp 'De reactie van bedrijven op klimaatverandering'. In Zicht was bij een debat tussen vader en zoon op de locatie Thomas a Kempis College.

JONATAN PINKSE

Pierre: "Hoe is het om op je oude school terug te zijn?"

Jonatan: "Op het eerste gezicht is er niet veel veranderd. De kantine in de hal is nieuw. En de pilaren hadden vroeger een andere kleur, die waren geel of groen. Verder is het me opgevallen dat de leerlingen er in de pauze zo'n rotzooi van maken."

Pierre: "Ik zit al 27 jaar in het onderwijs en rommel is altijd een item geweest. Leerlingen gooien hun afval gewoon van zich af, onder het motto: iemand anders ruimt het wel op. We hebben gigantisch geïnvesteerd in afvalmandjes en prullenbakken, we hebben veegcorvee ingevoerd, maar er verandert niets. En als je leerlingen erop aanspreekt, reageren ze bijzonder verbaasd."

Jonatan: "Misschien gooien ze het afval wel van zich af omdat ze weten dat het toch opgeveegd wordt. Toen ik hier vroeger op school zat, moest je voor straf vegen als je eruit gestuurd werd. Dus er was altijd wel iemand die jouw rommel opveegde. Dan voel je je toch niet verantwoordelijk voor wat je weggooit? Tijdens m'n studie ben ik barcommissaris van een roeivereniging geweest. Mensen van wie je wist dat

ze thuis heel netjes waren, maakten er in het clubhuis een bende van. Want die bar was niet van hen."

Pierre: "Inderdaad, als je leerlingen of studenten eigenaar laat zijn van een bepaalde werkplek, zijn ze er zuiniger op. Er gaan dan ook minder dingen kapot. Maar het is heel lastig om dat goed te organiseren. En om dat bewustzijn bij jongeren te ontwikkelen."

Jonatan: "Veel mensen zijn niet duurzaam bezig omdat ze er gewoon niet bij stilstaan dat er zoiets bestaat als duurzaam gedrag. Mijn studenten vinden het bijvoorbeeld een eye-opener als ik zeg dat je best vraagtekens mag zetten bij het winstmotief van een onderneming. Bedrijven doen dat tegenwoordig zelf ook. Halverwege de jaren negentig is er een ommekeer in het winstdenken ontstaan. Bedrijven realiseren zich dat energie geld kost en dat het lonend kan zijn om energie te besparen. Als bedrijven bereid zijn te investeren in energiebesparende maatregelen, kan er een win-win-situatie ontstaan."

Pierre: "Is dat ook de conclusie van je promotieonderzoek, dat bedrijven door schade en schande duurzamer gaan produceren?"

Jonatan: "Verzekeraars en pensioenfondsen beschouwen klimaatverandering als een groot financieel risico. Ze willen graag weten wat ondernemingen ertegen doen. Ik heb voor mijn promotieonderzoek enquêtegegevens geanalyseerd waaruit blijkt dat steeds meer concerns energiekosten een onderwerp vinden dat voor hun bedrijfsstrategie van belang is. Europese bedrijven zoals BP en Shell lopen voorop. En ondanks het feit dat de VS 'Kyoto' niet geratificeerd hebben, beginnen Amerikaanse bedrijven er ook mee. De vraag blijft alleen hoe ver ze erin zullen gaan. Hoe staat het eigenlijk met duurzaamheid op het Thomas a Kempis College?"

Pierre: "We scheiden papier, restafval en batterijen en we zamelen tegenwoordig ook plastic PET-flesjes in. Verder gaan we milieuvriendelijk om met chemisch afval uit het scheikunde-lokaal. Maar op het gebied van energiebesparing valt nog veel te verbeteren. 's Winters brandt de kachel volop terwijl de ramen open staan. En men doet het licht niet achter zich uit. Het is heel

natuur?

'Het kan lonend zijn om energie te besparen'

PIERRE PINKSE

erg lastig om leerlingen daarvan te doordringen. En je ziet ook nog weleens een medewerker met de auto naar school komen, terwijl je weet dat hij dichtbij woont. Landstede heeft ooit een fietsplan gehad, dat nu weer van stal is gehaald."

Jonatan: "In Amsterdam is de prikkel om je duurzaam te gedragen veel groter. Je moet er zoveel betalen voor de parkeermeter of voor een parkeervergunning, dat je het wel uit je hoofd laat om met de auto naar de UvA te komen."

Pierre: "Als je in het je portemonnee voelt, ga je je misschien over de hele linie milieubewuster gedragen. In Stockholm en veel andere steden wordt je bijvoorbeeld bekeurd als je rommel op straat gooit. Toch gaat het volgens mij niet alleen om financiële prikkels. Het is ook een kwestie van mentaliteit. Wij vinden in Nederland dat alles maar moet kunnen. Maar het begint bij het opvoeden. Eigenlijk moet je in het huisgezin kinderen al van jongs af aan confronteren met duurzaamheid:

opruimen, geen dingen verspillen en aan anderen denken."

Jonatan: "Wij kregen van jullie onze limonade mee naar school in een flesje. En ons brood in een trommeltje. Dat werd iedere dag afgewassen. We mochten ook niet eindeloos douchen. Als we vriendjes te logeren hadden die lang onder de douche stonden, brulde mamma naar boven: 'ZO IS HET GENOEG!'"

Pierre: "Dat had ook te maken met het feit dat we een boiler hadden. Op een gegeven moment was het water op en dan had degene na jou niets meer. Dus duurzaamheid heeft ook te maken met denken om anderen. Dat bewustzijn hebben we jullie in onze opvoeding inderdaad willen meegeven. Het onderwijs moet hetzelfde doen door jonge mensen zich meer verantwoordelijk te laten voelen voor datgene wat ze met anderen delen en waarvan ze dus in feite mede-eigenaar zijn."

Jonatan: "Ik denk inderdaad dat dat binnen een schoolsituatie heel goed kan, beter dan in de thuissituatie, waar alles veel vanzelfsprekender is. Op school kom je om bepaalde dingen te leren, dus je kunt als groep heel goed verantwoordelijk zijn voor een project. Misschien gaan leerlingen daardoor hun best doen om er iets heel moois van te maken. Dat is een eerste stap op weg naar het besef van duurzaamheid."

Pierre: "Didactisch gesproken kun je duurzaamheid het beste thematisch verpakken in praktijkvakken als Verzorging en Techniek, waarbij je duurzaam kunt omgaan met materialen. Maatschappijleer besteedt ook aandacht aan duurzame thema's. En verder komt duurzaamheid tot uiting bij mentoruren en in activiteiten als peermediation" (conflictbemiddeling voor en door leerlingen, red.).

Jonatan: "Dat zie ik in mijn eigen onderwijs ook. Als je milieukunde als een losstaand vak gaat geven aan mensen die met bedrijfskunde bezig zijn, dan snappen ze niet waarom ze dat moeten doen. Ik kan me herinneren dat wij ons hier vroeger over Maatschappijleer ook al afvroegen: 'Wat moeten we daarmee?'"

Pierre: "Het ontwikkelen van duurzaamheid kan alleen slagen als het binnen onderwijskundige vernieuwingen als natuurlijk leren, contextrijk leren of competentiegericht leren wordt opgenomen. We moeten de klassieke didactische driehoek opdoeken en de leerling laten putten uit diverse leerbronnen binnen een contextrijke omgeving. Want pas wanneer leerlingen de waarde van duurzaamheid ontdekken, wordt het een deel van henzelf. En zullen ze hopelijk hun kinderen opvoeden in die richting. Dat is volgens mij de manier waarop we komen tot een wereld waarin we ietsje zuiniger zijn op onze hulpbronnen en als mensen leren om zorgvuldiger met elkaar om te gaan."

Pierre Pinkse (57) is getrouwd met Marjolijn en vader van twee kinderen, onder wie Jonatan. Pierre is directeur van het Thomas a Kempis College en columnist van In Zicht. Jonatan Pinkse (27) is de jongste zoon van Pierre en Marjolijn en oud-leerling van het Thomas a Kempis College. Tegenwoordig is hij bedrijfseconoom aan de UvA. Jonatan hoopt binnenkort te promoveren op het onderwerp 'Business responses to climate change'.

'De Facilitaire Dienst moet zichzelf meer profileren'

De Facilitaire Dienst van Landstede zou op eigen initiatief haar directies meer van advies moeten dienen op beleidsniveau. Dat is de conclusie van een door In Zicht geïnitieerd gesprek over duurzaam ondernemen met de vier regiocoördinatoren FD van Landstede. Duurzaamheid en milieu hebben veel raakvlakken met de Facilitaire Dienst. De FD-coördinatoren willen daarom dolgraag hun kennis delen.

Landstede Kinderopvang werkt kindgericht, veilig en schoon

Duurzaamheid is een aspect dat ook speelt bij kinderopvang. Hoe gaan we daar om met afvalscheiding, veiligheid en hygiëne? En hoe duurzaam is onze pedagogische aanpak?

De vijf kinderdagverblijven van Landstede in Diepenveen, Ommen, Nieuwleusen, Schalkhaar en Zwolle 'produceren' nogal wat incontinentiemateriaal. Een door de gemeente Deventer gesubsidieerd project voorziet in het verzamelen en hergebruiken van milieuvriendelijke luiers. "De gemeentes Ommen en Nieuwleusen willen daar ook naartoe," weet Gerlanda te Bokkel. Door de dit jaar gewijzigde Wet kinderopvang zijn de kinderdagverblijven daarnaast zelf verantwoordelijk voor risicobeleid op het gebied van veiligheid en gezondheid. Ook de veiligheidseisen zijn strenger: veiligheidsglas en gekeurde bedjes en aankleedtafels zijn nu verplicht. "Verder worden komend jaar ontruimingsoefeningen gehouden, die gefaseerd zullen verlopen om geen onrust te creëren onder de kinderen."

Hygiëne speelt een belangrijke rol in de kinderdagverblijven. Zo zijn de keukenhulpen in Ommen en Nieuwleusen HACCP-gediplomeerd (Hazard Analysis Critical Control Points). Pedagogisch gezien werken de kinderdagverblijven volgens het concept van Reggio Emilia. Te Bokkel: "Aansluiting wordt gezocht bij de interesses en de talenten van kinderen. Uitstapjes naar het bos of naar boerderijen maken de kinderen daar-naast vertrouwd met de natuur."

Een FD-coördinator houdt zich bezig met alles wat het een organisatie mogelijk moet maken haar kerntaak uit te voeren. Beheer je facilitaire zaken, dan heb je te maken met een veelheid aan aspecten binnen een organisatie: van onderhoud van gebouwen tot inrichting, schoonmaak, beveiliging en veiligheid, groenvoorziening, repro, receptie, arbo, conciërgerie en catering. Op uitvoerend niveau, maar ook op beleidsniveau: van bestellen tot besturen dus.

Sociale veiligheid

Aan tafel zitten Jan Vink, regiocoördinator FD Harderwijk, Henri Kosmeijer, regiocoördinator FD van het cluster GSW, Carla Veeger, regiocoördinator FD economie Zwolle en International Boarding School Eerde te Ommen en Gerlanda te Bokkel, regiocoördinator West-Overijssel en het Thomas a Kempis College.

De coördinatoren voeren maandelijks afstemmingsoverleg. Elk van hen heeft zo zijn eigen speerpunt als het gaat om duurzaam ondernemen. Carla Veeger gaat op de locatie Economie werken aan het verbeteren van de 'sociale veiligheid'. "Dat is de basis

voor totale veiligheid op school. Het bleek dat zowel leerlingen als medewerkers zich op onze locatie niet altijd even veilig voelen. Dat geldt ook voor veiligheid in de groep: onderling respect en acceptatie. Conciërges missen de instrumenten om goed op te treden bij calamiteiten en vechtpartijen. We zijn met ons team nu bezig te formuleren wat sociale veiligheid inhoudt en wat onze visie daarop is. Vervolgens gaan we concrete acties bedenken waarmee we die veiligheid kunnen verbeteren."

Gezond milieu

Gerlanda te Bokkel neemt als FD-coördinator West-Overijssel en TAK extra verantwoordelijkheid voor het milieuaspect en hergebruik. "We gebruiken zo weinig mogelijk wegwerpmateriaal, maar wel veel milieuvriendelijk geproduceerd papier. Bij de aanbesteding voor onze kopieerapparaten was een van de beoordelingscriteria ook de milieuvriendelijkheid van het apparaat. Daarnaast", benadrukt Te Bokkel, "leeft duurzaamheid ook bij mijn directie, op beleidsniveau. Verder hebben leerlingen en medewerkers zelf invloed op het milieu door bijvoorbeeld minder te printen en altijd dubbel-

JAN VINK

CARLA VEEGER

HENRI KOSMEIJER

GERLANDA TE BOKKEL

zijdig te kopiëren." Op de locaties waar Te Bokkel verantwoordelijk voor is, zal in de toekomst ook veel aandacht worden besteed aan het leefmilieu. "Denk aan kleurgebruik, planten en het aanbod in de kantines: niet meer alleen snacks, maar ook gezonde alternatieven. Tegelijk zullen we medewerkers en deelnemers proberen bewust te maken van het feit dat ze een keuze hebben als het om eten gaat."

'Geen meubeltje gaat naar het afval'

Hergebruik

Landstede-breed wordt er intensief hergebruikt. Een goede zaak, vinden alle vier de coördinatoren. Geen meubeltje gaat naar het afval, zeggen ze, maar wordt linea recta naar Kringloopbedrijf Noggus & Noggus in Dalfsen getransporteerd. Eveneens gebruikt Gerlanda te Bokkel tweedehands spullen waar dat mogelijk is. "Bijvoorbeeld meubilair en horeca-apparatuur. Die spullen zijn vaak nog goed, en het werkt ook nog eens besparend." Ook de kinderopvang werkt veel met gerecycled materiaal van de ouders: zoals Pringles-kokers en wc-rollen. Bij de directie West-Overijssel leeft het idee om de Kringloopwinkel samen met het cluster Educatie lesprogramma's te laten ontwikkelen over hergebruik.

Duurzaam bouwen

De regiocoördinatoren zijn ervan overtuigd dat zij op de diverse vlakken veel van elkaar kunnen leren. Jan Vink, regiocoördinator FD Harderwijk, vertelt dat duurzaamheid heel erg leeft in Harderwijk. "Degenen die bij ons de

kantine beheren, kopen verantwoord in en verkopen verantwoord. Zo bieden we altijd gekoeld water aan, als alternatief voor de zoete en ongezonde frisdrank. Verder laten wij onze verwarming draaien op restwarmte uit het naastgelegen Ziekenhuis Sint Jansdal. Dat is natuurlijk een heel mooi voorbeeld van duurzaamheid." Zijn collega Henri Kosmeijer zou zich in de toekomst graag meer willen inzetten voor duurzaam bouwen. "Dat is bij Landstede nog onderbelicht. Eis bijvoorbeeld dat al het hout dat je gebruikt duurzaam geteeld is. Kies voor een warmte-isolatie van vier in plaats van drie. Dat is in eerste instantie duurder, maar als je kunt aantonen dat je uiteindelijk veel meer bespaart op de exploitatie van het gebouw, dan ben je per saldo goedkoper uit. Dat soort dingen kunnen wij uitzoeken. Maar ons wordt nog te weinig om advies gevraagd."

Dwingender

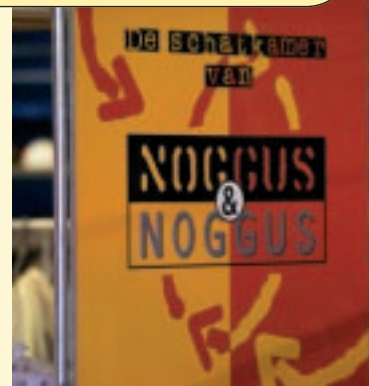
Er ontspint zich naar aanleiding van deze laatste opmerking een discussie tussen de coördinatoren. De Facilitaire Dienst zou volgens de FD'ers vaker een gesprekspartner moeten zijn als het gaat om nieuw beleid of een nieuw gebouw. Want dat heeft zonder meer gevolgen voor hun werk, weten ze. Het nieuwe competentiegerichte onderwijs heeft bijvoorbeeld een herinrichting van de leslokalen tot gevolg: een FD-taak. "Bij bepaalde FD-zaken moeten we zo vroeg mogelijk ingeschakeld worden, zodat we tijdig oplossingen of toepassingen kunnen realiseren." Het team is het erover eens dat een FD-coördinator naast zijn operationele taken meer zelf met advies zou moeten komen naar de

Landstede Kringloop: goed voor het milieu én het levert geld op

Een kringloopbedrijf onderneemt duurzaam door afgedankte spullen een nieuwe bestemming te geven. Maar wat gebeurt er met ingeleverde goederen die niet voor hergebruik in aanmerking komen?

Volgens Gerlanda te Bokkel verwerken de beide kringloopbedrijven van Landstede - Vechtgoed in Ommen en Noggus&Noggus in Dalfsen - samen meer dan een miljoen kilo ingezamelde goederen per jaar. Zo'n 85% daarvan is bestemd voor verkoop en demontage, de overige 15% bestaat uit grofvuil dat wordt gescheiden in huishoudelijk afval, hout, meubelen en elektra. Bij de demontage worden metaal, papier, ijzer, metalen, koper en glas verwijderd voor hergebruik. De rest wordt naar milieudienst ROVA gebracht, die eventuele chemische producten verwijdert. "Het grootste gedeelte wordt dus opnieuw gebruikt," aldus Te Bokkel. "Dat is goed voor het milieu en het levert ook geld op. Een kringloopwinkel is uiteindelijk ook gewoon een bedrijf."

Landstede Kringloop richt zich vooral op huishoudens uit de nabije omgeving. "Verder zijn er talloze vrijwilligers actief, die zich op die manier voor duurzaamheid inzetten en een fijne en goede werkplek hebben."

teams en de directie, als hij niet door henzelf wordt geconsulteerd. "Het is onze eigen taak om er zo snel mogelijk bij te zijn. We moeten onszelf meer profileren," aldus het team.

HET TEAM ALS ONDERNEMING

Duurzaamheid is ook: verantwoordelijk zijn voor

Een team is een kleine onderneming waarvan de teamleden verantwoordelijk zijn voor elkaar. Hoe komt dat tot uiting? Locatiemanager Hans Lorijn en cultureel werkers Petra Oldenkamp en Folkert Hilarides van het team Welzijn in Raalte gaan hierop in, evenals opleidingscoördinatoren Maria den Hertog en Dinand Warringa en kaderdocent Dennis van Oeveren van het team SPW 3-4 in Harderwijk.

TEAM WELZIJN RAALTE

Duurzaam ondernemen: een uitdaging met een spanningsveld

Het team Welzijn in Raalte heeft een turbulente tijd achter de rug. Zo was er op 1 januari 2004 de fusie met Landstede, met daaropvolgend de stap naar resultaatverantwoordelijk werken. Petra Oldenkamp: "Je was niet langer alleen verantwoordelijk voor je eigen werksoort, maar werd als team gezamenlijk verantwoordelijk voor alle lopende projecten" (voor overzicht activiteiten, zie kader bij dit artikel, red.). Volgens Folkert Hilarides een goede ontwikkeling: "Wil je een project efficiënt vormgeven, dan moet je met elkaar samenwerken en gezamenlijk beslissingen nemen. Je kunt immers van elkaars expertise gebruikmaken en daardoor betere resultaten bereiken."

Wordt een collega bijvoorbeeld langdurig ziek, dan kunnen de teamleden dat makkelijker dan voorheen opvangen omdat ze weten wat er speelt. Dat was onlangs het geval, en Hilarides, die het werk van de wegvallende collega overnam, moest daarvoor wel een klus afstoten. Maar die taak kon weer door een nieuwe medewerker worden overgenomen. De sfeer in het team is goed, meent Oldenkamp: "Iedereen voelt die gezamenlijke verantwoordelijkheid. We maken gebruik van elkaars kennis en geven elkaar feedback. Het is ook belangrijk dat je het gevoel hebt dat je samen de klus klaart en er voor elkaar bent." Lorijn: "En neem je op een

bepaald moment die verantwoordelijkheid niet, dan zullen je teamleden je daarop ook aanspreken. Dat hoort ook bij gedeelde verantwoordelijkheid." Om de deskundigheid binnen het team te bevorderen, gaan de medewerkers de nodige cursussen en workshops volgen over resultaatverantwoordelijk werken. De administratieve kennis is uitgebreid met een cursus Excel. Ook het opstellen van Persoonlijke OntwikkelingsPlannen (POP's) staat op de agenda. Daarnaast maken de teamleden gebruik van de kennis die er elders binnen Landstede is. Oldenkamp: "Als welzijnsteams hebben we onderling veel contact en wisselen we ervaringen uit." Naast het resultaatverantwoordelijk werken, maakt de nieuwe rol van de gemeente dat het team Welzijn zich steeds meer als onderneming moet presenteren. Zo is de gemeente niet langer geldschietter, maar opdrachtgever. Lorijn: "Dat zorgt voor een spanningsveld. Aan de ene kant willen we duurzaamheid binnen ons team ontwikkelen, dus investeren in medewerkers en hun deskundigheid om die vervolgens in te kunnen zetten bij onze doelgroepen. Aan de andere kant zijn we afhankelijk van de gemeente voor de financiën. Dit betekent dat we geen langetermijnzekerheden meer hebben en veel van onze projecten tijdelijk zijn. Dat maakt het lastig om medewerkers een vaste aanstelling te geven. En met een groter verloop wordt het moeilijker om kennis in huis te houden en netwerken op te bouwen en te onderhouden. Toch moeten we kwalitatief goede producten leveren tegen een concurrerende prijs." Hilarides: "Tegelijk biedt dat ook meer uitdaging. We zullen gezamenlijk onze doelen vooraf moeten vaststellen: welke opdrachten hebben we, binnen

TEAM WELZIJN RAALTE

elkaar

TEAM SPW 3/4 HARDERWIJK

hoeveel tijd kunnen we die uitvoeren en welke kennis hebben we daarvoor nodig. We zullen onszelf dus verder moeten professionaliseren.”

TEAM SPW 3/4 HARDERWIJK

Ervoor zorgen dat iedereen zich gekend weet

Ondernemerschap is een belangrijk onderdeel in het teamplan van het team SPW 3-4. Dinand Warringa: “De eerdere keuze voor resultaatverantwoordelijkheid is al een stap op weg naar duurzaam ondernemen. We zijn zelf al grotendeels verantwoordelijk voor het succes van onze opleiding en de toekomst van onze studenten. En we zijn aan het ondernemen als we onze stagebedrijven bezoeken en vragen wat wij voor hen kunnen betekenen.”

Deze nieuwe manier van werken betekent volgens Warringa wel dat docenten verder moeten kijken dan de eigen lesstof. Ze moeten ook ondernemend worden, weten wat er speelt bij de stagebedrijven. “Tegelijk moeten we doelen stellen, toekomstgericht werken en kijken hoe de student een plek kan krijgen in de maatschappij. Dat is duurzaamheid.” Van Oeveren: “In het verleden deden we dat niet, toen gebeurde veel op ad-hocbasis.” De andere koers heeft ook tot gevolg dat het team, dat nu nog 23 leden telt, wordt opgesplitst in twee teams die branchegerichter gaan werken. Binnen het team is hierover veel discussie geweest: over wat het werkveld vraagt en wat je de studenten biedt, maar ook over wat de teamleden zelf willen. En sommigen vonden lesgeven op zich al genoeg verantwoordelijkheid. Maria den Hertog: “Uiteindelijk was iedereen het er toch mee eens dat de oude structuur - de indeling naar niveaus - niet meer werkt. Doordat alle teamleden erover konden meedenken en ook konden aangeven wat ze graag

wilden en waar hun competenties lagen, staat iedereen achter de nieuwe manier van werken. De beide opleidingscoördinatoren hebben inmiddels een cursus coaching gevolgd; voor de overige teamleden wordt de scholingsbehoefte momenteel geïnventariseerd. Gezamenlijke verantwoordelijkheid betekent voor het team SPW dat je geen werk meer afschuift. Dennis van Oeveren: “Dit jaar hebben we bijvoorbeeld een aanvullende toetsing in het programma, wat de docenten extra belast zo vlak voor de zomer. Toch is het nakijken ervan een probleem waar we gezamenlijk een oplossing voor zoeken.”

Den Hertog: “En als het met iemand even wat minder gaat, is dat niet een probleem van die persoon, maar het is ons probleem. Wij moeten er met elkaar voor zorgen dat iedereen zich gekend weet en niet ondergesneeuwd raakt.” Maar durven de teamleden elkaar er ook op aan te spreken als iemand zijn verantwoordelijkheid niet neemt? Van Oeveren: “Niet altijd, dat vraagt ook een cultuurverandering.” De verschillende arbeidscontracten vormen een praktisch probleem. Warringa: “Je wilt dat iedereen meedenkt, maar mensen die minder werken, zijn niet altijd aanwezig. Dat is iets waar we nog over moeten nadenken. Ook het coachen is tijdrovend, vroeger kon je als opleidingscoördinator de knoop doorhakken, maar nu moet je meer overleggen. Al heeft dat weer als voordeel dat jij niet meer als enige verantwoordelijk wordt gesteld als er iets misgaat.”

De projecten van Landstede Welzijn Raalte vallen binnen vier thema-gebieden die zijn uitgewerkt in de nota ‘Lokaal sociaal beleid 2004-2007’.

Thema 1 - Opvoeden en opgroeien Activiteiten:

- Informele netwerken ouders 0-3 jarigen
- Aanbod naschoolse activiteiten 4-12-jarigen
- Ontwikkelingsplan samenhangend aanbod naschoolse opvang
- Kindervakantiewerk/houtdorpen
- Scholierencafé - Tiernmiddagen
- Scholierencafé meidenwerk
- Jongerenplatform
- Scholierencafé open jongerenwerk
- Ambulant jongerenwerk
- Project 12+: Signaleren en doorverwijzen
- Tiernerdisco
- Activiteiten jongeren/jeugdwerk buurtdorpen

Thema 2 - Activeren en participatie van kwetsbare burgers

Activiteiten:

- Schakelpunt sociale activering
- Maatjesproject
- Kwetsbare ouderen en minder validen
- Seniorenvoorlichting

Thema 3 - Vrijwilligerswerk en mantelzorg

Activiteit:

- Steunpunt vrijwilligers en mantelzorg

Thema 4 - Samenhang tussen zorg, wonen en welzijn

Activiteiten:

- Centraal Loket wonen, zorg en welzijn
- Satellietposten Centraal Loket
- Doelgroepenoverleg wonen, zorg en welzijn.

ICT'ER PATRICK HUITEMA BRENGT COMPUTERKUNSTENAARS BIJ

Het creatieve hart van Campzone

Patrick Huitema werkt al bijna twintig jaar met computers. De projectleider ICT van Landstede is de organisator van een klein en artistiek onderdeel van Campzone, de zomerse computervakantie op het groene evenemententerrein bij Walibi World.

Huitema heeft een haat-liefdeverhouding met computers. "Het zijn mooie apparaten, maar ze doen niet altijd wat je wilt. Hoe omvangrijker de software, hoe ingewikkelder het wordt. Er hoeft maar één dingetje fout te lopen en de gebruiker heeft er last van in het werkproces."

De plaatselijke V&D-vestiging is mede verantwoordelijk voor Huitema's fascinatie voor computers. Het warenhuis had midden jarig tachtig vijf exemplaren in de winkel staan. Klanten mochten de nieuwe apparatuur uitproberen. Huitema deed dat met jeugdige bravoure: "Ik probeerde in korte tijd zo complex mogelijke programmaatjes te schrijven. Mensen die langsliepen, schrokken zich kapot van alle kleuren en bliepjes die plots uit de computer kwamen."

Eerste computer

Van een vakantiebaantje kocht de achttienjarige Huitema zijn eerste computer. In de zomers die volgden, heeft hij de zon nauwelijks gezien. Al zijn jeugdige energie en tijd besteedde hij aan de nieuwe hobby op zijn zolderkamertje. In zijn MTS-tijd kwamen de personal computers (pc's) op en deed hij mee aan programmerwedstrijden. Maar zijn deskun-

digheid werkte niet op elke computer: "We zaten nog in het DOS-tijdperk. Er was nog geen interactief besturings-systeem als Windows."

Na zijn studie begon hij samen met een vriend een softwarebedrijfje. Voor de videotheek op de hoek bedachten ze een programma voor een snelle uitleen. De software werd aangekocht door een groot bedrijf. "Ik was op mijn achttiende al rijk. Van dat eerste contract heb ik een videorecorder gekocht."

'Ik word geraakt door de bruisende creativiteit; alsof je bij een geboorte aanwezig bent'

Videojockey

Na het succes ging hij door met een eigen bedrijf. Hij schreef educatieve software en maakte veel ontwerpen achter de computer. "Ik heb een visuele instelling. Daarom ben ik ook begonnen met VJ'en. Als videojockey

neem ik de computer mee naar dansfeesten en maak ter plekke animaties. Die interactie tussen muziek en beeld heb ik altijd erg leuk gevonden. Het is een synergie tussen twee werelden. Als de tekst over liefde gaat, projecteer ik hartjes op de wand." De Zwolse VJ startte in discotheken en kwam later op grote feesten terecht als Sensation en Dance Valley. Huitema oogstte waardering, maar constateerde dat de creativiteit binnen het vak daalde en het geld belangrijker werd. Hij besloot die tol van het succes vóór te zijn en te doen wat hij leuk vindt: "Ik werk alleen nog op feesten waar het publiek en de sfeer mij aanstaan."

ELKAAR

*‘Als kind al liet ik
de klanten van
V&D schrikken’*

PATRICK HUITEMA

Door de constante werkdruk kreeg Huitema last van RSI. In 1999 koos hij voor een baan als systeembeheerder bij Landstede. Hij werkt nu meer met projecten en minder met deadlines en zijn werkplek is door de Arbo aangepast. En hij is gaan sporten om een betere doorbloeding te krijgen.

Computervakantie

Elk jaar is Huitema op Campzone te vinden, de computervakantie bij Walibi World. Het vijfjarig evenement trok dit jaar 1800 deelnemers uit heel Europa. Veel mensen spelen wedstrijden via één elektronisch speelveld. “Tegenwoordig kun je met teams van acht tegen

elkaar spelen. Het gaat hierbij om samenwerking en je tactische positie op het speelveld. De beste ploegen doen mee aan internationale competities en groeien uit tot beroemde clans.” Ondanks het sociale aspect van de wedstrijden, is Huitema geen groot liefhebber van de elektronische spellen. “Dat is puur een consumentenmarkt geworden. De game-industrie zet meer geld om dan heel Hollywood. Spelers doen in feite mee aan een acreatief proces. Het is vergelijkbaar met een schaakspel. Je kunt wel je eigen strategie bepalen, maar de computers (het bord) en de techniek (de stukken) blijven dezelfde.”

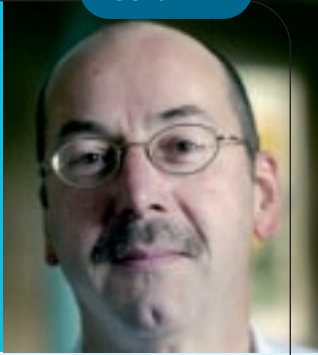
Digitale kunst

Sinds 2002 organiseert Huitema Demozone, een eigen onderdeel van Campzone. Hij doet dit samen met Albert Schotalbers. Hun wedstrijden (compo's) trekken zo'n 70 tot 80 deelnemers, die met de computer een driedimensionale kunstvorm maken en daar funky elektronische muziek onder zetten. De jonge mannen en vrouwen creëren een sensatie voor het oog, de ene keer met kleuren en beweging, dan weer met animatie en een boodschap. Alles wordt zoveel mogelijk direct berekend en uitgevoerd. Huitema geniet van de opwinding onder de jonge deelnemers. “Normaal werken ze met hun vaardigheden in een commercieel bedrijf. Ze maken speelfilms of commercials. Maar tijdens Demozone hebben ze even niets met klanten of grenzen te maken. Ze zijn heel gefreakt en persoonlijk bezig om een visuele boodschap over te brengen. Het wordt door een kleine groep bekeken en daardoor zijn mensen heel vrij en poëtisch in het uitdrukken van hun gevoel. Ik word altijd erg geraakt door de bruisende creativiteit op dat moment. Alsof je bij een soort geboorte aanwezig bent. Tijdens de demonstraties wordt er ook enthousiast gereageerd. Iedereen geeft applaus en joelt. Dan voel je een gigantische waardering.”

Huitema is erg ontspannen tijdens de zomerse avonden in Biddinghuizen. “Als iedereen 's avonds bezig is, zitten wij met een biertje bij het kampvuur. We zijn oude knarren en kunnen niet meer op tegen die jonge honden.”

Sociale leven

Huitema is vanaf januari bezig geweest aan de Demozone-dagen van eind juli. Alleen zijn directe collega's kennen zijn hobby. “Ik kan dan nog weleens afgeleid rondlopen.” Voor de contacten met sponsors is hij soms zelfs weekeindjes weg. “Mijn vriendin loopt weleens wat te mopperen.” Toch ligt Patricks sociale leven niet in de computerwereld: “De evenementen zijn heel internationaal; je leert lang niet iedereen kennen. Ik heb er veel kennissen en met een paar klikt het goed. Dat zijn de vrienden die je een paar keer per jaar ziet.”

Hamsteren!

Mijn moeder was pas een duurzaam econoom! Als iemand kon recyclen, was zij het wel. Dat was ook bittere noodzaak. Zij moest vlak na de oorlog met weinig geld een rij kinderen grootbrengen. Met haar verzameling 'oude' bullen, maakte ze weer allerlei nieuwe dingen.

Als je zo bent grootgebracht, krijg je daar als kind iets van mee. Ik werd al gauw ook een verzamelaar. Niets wegdoen, want je wist maar nooit. In de tijd dat wij in een 'eend' reden, had ik ongeveer een tweede eend in losse onderdelen op zolder liggen. "Wrakje opgekocht", zo heette dat. Op rommelmarkten lieten wij ons ook niet onbetuigd. Wij kochten van alles en nog wat, want misschien konden we het gebruiken als de kinderen groter waren. Marjolijn deed vrolijk mee. "Handig zo'n grote pan, voor als we eens veel mensen te eten hebben", riep ze dan uit en de pan verwisselde van eigenaar. Wonderlijk waarin je vrouw op je moeder kan lijken.

Samen vulden we onze achtereenvolgende huizen, schuren en garages. Elke verhuizing was een ramp, waarbij we verzuchtten: "We hebben te veel spullen. We moeten eens wat wegdoen".

Maar het gebeurde niet, er kwam alleen maar meer bij.

Toen Jonatan, de jongste zoon, economie ging studeren, wisten we niet welke gevolgen dat later voor ons zou hebben. Hij specialiseerde zich in duurzame economie. Een prachtige studie, waardoor je met een andere bril naar de wereld om je heen kijkt. Zo ging het ook bij hem. Zijn oog viel op onze wereld, ónze verzameling werd voor hem een praktijkvoorbeeld. Eerst nam hij mee wat hij goed kon gebruiken en toen brandde de kritiek los. "Zou je niet eens wat naar Noggus & Noggus brengen? Jij gebruikt dat allemaal toch niet meer!" Na al die investeringen in zijn studie én in onze spullen, geloofden we onze oren niet.

Van de eerste schrik bekomen, moesten we echter toegeven dat hij minstens een beetje gelijk had. Maar ja, een verzamelaar verzamelt om het verzamelen. De grote uittocht begon. Karrenvrachten vol gingen naar het kringloopbedrijf. Onze overtollige huisraad mocht andere mensen blij maken.

We hebben het Jonatan nog niet verteld, maar we hebben nog wat dozen achtergehouden. Daarin zitten de zaken, waarvan we zeggen: "Je weet maar nooit, wanneer je ze nog eens nodig hebt". En dan hoor ik mijn moeder weer, de eerste duurzame econoom in onze familie.

Pierre Pinkse

ORGANISATIEBUREAU

RENÉ FELEN

Van den Belt: "Het ging niet zozeer om het behalen van betere resultaten, als wel om mijn rol als trainer op een bewustere manier inhoud te geven." "Herman beschikt over een perfecte trainersintuïtie," beaamt Felen. "Hij voelt haarfijn aan hoe hij de mannen moet inspireren." "Maar ik miste structuur bij mezelf," bekent Van den Belt. "Dat is de reden dat ik contact met René heb gezocht. Ik wilde reflectie, een blik in de spiegel, zodat ik de dingen die ik leer ook kan overbrengen op de groep."

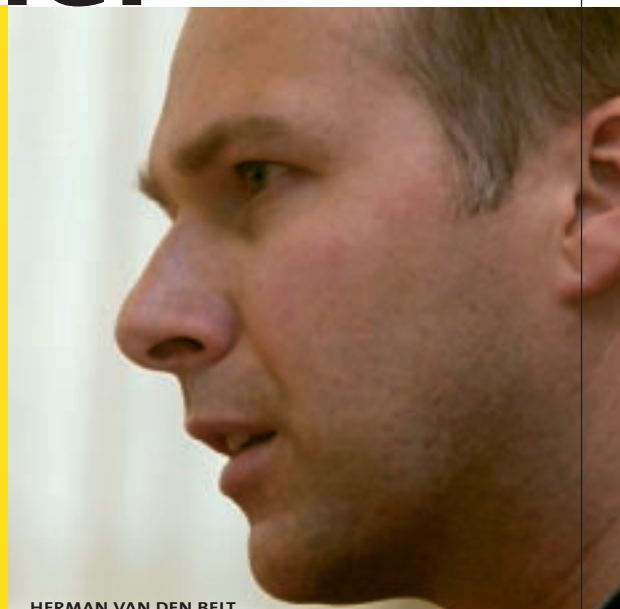
Voorbarig

Landstede Basketbal kan op een prachtig seizoen terugkijken. Het team heeft de tweede plaats in de finale bereikt en trainer Herman van den Belt is door pers en publiek uitgeroepen tot basketbalcoach van het jaar. De verleiding is groot om dit succes toe te schrijven aan de samenwerking tussen Landstede Basketbal en TripleWin. Maar zowel Van den Belt als Felen wimpelen deze conclusie af als voorbarig. Landstede Basketbal presteert al langere tijd op een zeer hoog niveau.

TRIPLEWIN COACHT COACH VAN DEN BELT

Basketbaltrainer *op dansles*

Landstede Basketbal werkt sinds enige tijd samen met organisatiebureau TripleWin. De samenwerking krijgt gestalte in de begeleiding van coach Herman van den Belt door René Felen van Triple Win. De coach gecoacht, de trainer getraind.

HERMAN VAN DEN BELT

En Van den Belt is vóór het contact met TripleWin ook al een keer coach van het jaar geweest.

‘Met zijn vijven kunnen dansen, dat is wat ons maakt of niet maakt’

Vijfmansdans

Samenwerken binnen een sportteam is essentieel omdat de spelers op elkaar moeten reageren. Zeker bij het speltype van het Landstede-team hebben de basketballers elkaar hard nodig. Van den Belt omschrijft dat speltype poëtisch als een ‘vijfmansdans’. “Je danst met zijn vijven, dus je reageert met zijn vijven op elkaar. En natuurlijk op de tegenstanders, die meedansen. Met zijn vijven als team kunnen dansen, dat is wat ons maakt of niet maakt.”

In zijn begeleiding hanteert Felen een aantal aspecten waaronder vertrouwen, afspraken nakomen en spelwaarden. Elementen die volgens hem op elk team in elke organisatie van toepassing zijn. “Net zoals de Landstede-teams de Landstede-waarden op hun manier concretiseren, kunnen ook de basketballers hún spelwaarden vertalen in gedrag zodat een harmonieuze dans ontstaat die tot sportief succes leidt.”

R = K x A

Daartoe observeerde Felen de spelsituatie, hij luisterde en stelde vragen. Keek in hoeverre de spelers de afspraken met Van den Belt, waaronder de spelwaarden, nakwamen. Na afloop besprak hij met Van den Belt het effect van diens aanwijzingen en de manier waarop de trainer feedback gaf. “Ik deed hem daarbij bepaalde modellen aan de hand, bijvoorbeeld $R = K \times A$, resultaat is kwaliteit maal acceptatie, waarbij acceptatie staat voor teamgevoel.” Aan het eind van het seizoen werden de gesprekken praktischer en spitsten zich toe op het wedstrijdverloop.

Bewuster

Heeft de basketbalcoach het gevoel dat hij door de samenwerking met TripleWin is gegroeid? “Ik denk dat ik de dingen nu bewuster doe,” overpeinst Van den Belt. “Ik vertrouw niet meer alleen op mijn ‘buikgevoel’, maar ga met meer overleg te werk.” “Daardoor groeit je zelfvertrouwen”, concludeert Felen, “krijg je meer uitstraling en geef je meer vertrouwen aan spelers. Die dat weer opvangen. Zodat het team een opwaartse spiraal creëert.”

Uw mooiste vakantiefoto's...

Stefanie Sa'ad-Bredewold

Uitslag Vakantiefotowedstrijd...

**Ik hou van avontuurlijke vakanties, geen luxe.
Daarom neem praktische dingen mee op reis.
Ik hou van avontuurlijke vakanties.**

Stefanie Sa'ad-Bredewold